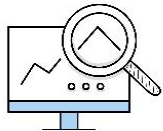

Централен
кооперативен
съюз

е-бюлетин
брой 2/2024

Бизнес и финанси

Икономически обзор

- 2023 г.: Макроикономически показатели и кооперативни стопански дейности
- 2024 г. Макроикономическа прогноза
- ОЛП: Темпове на нарастване

Финанси и осигуряване

- Актуално: Някои практически въпроси относно данъчното третиране на авансово разпределени дивиденди по смисъла на ЗКПО и ЗДДФЛ

Полезна информация

- Данъчна загуба и нейното пренасяне
- Предстоящи действия и срокове

ИКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

Макроикономически показатели и кооперативни стопански дейности

2023 г.: Резултати и тенденции

1.8%

брутен вътрешен
продукт

9.5%

среден индекс на
потребителските
цени

8.6%

хармонизиран индекс на
потребителските
цени

Търговия на едро

В национален мащаб ръстът в търговията на едро с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия е 15%, докато в кооперативната система нарастването е с 13%.

Търговия на дребно

При търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия ръстът в национален мащаб е 18%, а за кооперативната търговия той е 7%.

Промисленост

В национален мащаб се наблюдава 0.2% спад на производството на храни, напитки и обработване на дървен материал, при 2% спад в кооперативната система.

Селско стопанство

Кооперативното селско стопанство отчита 29% спад на приходите поради понижени изкупни цени и отложена реализация.

Туризм

Обемът на реализираните приходи от туристически услуги в кооперативната система нараства с 32% при 22% в национален мащаб.

ОЛП: Темпове на нарастване

Продължава нарастването на ОЛП, като спрямо предходния месец повишението е с 0.01 пр. п.

Основен лихвен процент по месеци

Източници: Национален статистически институт, Министерство на финансите, Българска народна банка

ФИНАНСИ И ОСИГУРЯВАНЕ

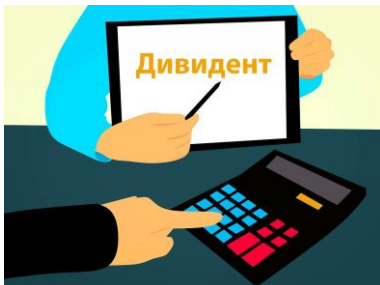
През януари 2024 г. Ви информирахме за по-важните промени в трудовото, данъчното и осигурително законодателство, приети с бюджетните закони за 2024 г. (обн. ДВ, бр. 106 и 108/2023 г.), чието прилагане бе в кратки срокове след обнародването им. В настоящия бюлетин ще акцентираме на специфични за кооперативните организации въпроси.

Някои практически въпроси относно данъчното третиране на авансово разпределени дивиденди по смисъла на ЗКПО и ЗДФЛ

С писмо № 33-00-165-1/09.06.2022 г. е представено становището на НАП относно данъчното третиране по реда на ЗКПО и ЗДФЛ на хипотезите на авансово изплащане на дивиденди от търговски дружества. Цитираното писмо на органите по приходите разглеждат въпроса относно данъчно третиране при авансово разпределен дивидент на база изготвени междинни финансови отчети, като са разгледани аргументите, визирани в Търговския закон (ТЗ) в следните хипотези:

- при дружества, чиято правно-организационна форма, е ООД – съгласно чл. 137, ал. 1, т.3 ТЗ е визирано, че разпределението на печалбата и нейното изплащане като дивидент, е част от правомощията на ОС на съдружниците на съответното дружество, а правото на дял от печалбата на всеки от съдружниците, съразмерно техния дял, е уредено в чл. 133 от ТЗ.
- при дружества, чиято правно-организационна форма, е АД – процедурата за разпределение на дивиденди, е регламентирано в чл. 247а от ТЗ, но не е предвидена санкция за неспазването на процедурата и акционерите не са длъжни да върнат получените като дивиденди суми.

Налага се извод, че в ТЗ липсва излишна забрана относно авансовото разпределение на дивиденди (доколкото това са права на съдружниците/акционерите), така че правното основание за тяхното разпределение може да бъде дружественият договор/устав или решение на общото събрание, но е необходимо да бъдат спазени следните условия:

- изготвяне на разумно обоснована прогноза за нетната печалба за годината и
- запазване покритието на капитала.

Разумно би било обоснованата прогноза за нетната печалба да бъде подкрепена с изготвени междинни финансови отчети, като междинният счетоводен баланс следва да бъде елемент от този междинен финансов отчет.

Следва да се обърне внимание, че при установената практика от данъчната администрация (писма № 53-00-86/03.08.2020 г. и № 53-04142/06.03.2020 г.) авансовото разпределение на дивиденди може да се третира като скрито разпределение на печалбата по смисъла на ЗКПО. Правилното счетоводно отчитане на авансовото разпределение на печалбата като дивидент предполага да не е извършено като отчитане на разход.

В цитираното писмо на приходната администрация, се вижда, че в практиката съществуват ситуации, когато собствениците на капитала (акционери/съдружници) вземат решение за разпределяне на дивидент на база текущ финансов резултат, преди финансовата година да е изтекла (Решение на Върховния административен съд № 1304/11.02.2022 г.). В цитираното решение ВАС приема, че е налице възможност за авансово разпределяне на дивидент, когато е налице яснота за приключване на годината с финансов резултат (печалба) в размер, позволяващ разпределянето на дивидент на съдружника през годината, и при липса на законова забрана за това преди финансовата година да е изтекла.

С писмо № 33-00-165-1/09.06.2022 г. е изразено становище, че извършеното авансово разпределяне на текущата печалба (преди финансовата година да е изтекла) представлява разпределение на дивидент по смисъла на § 1, т. 4, б. „а“ и „б“ от ДР на ЗКПО, съответно § 1, т. 5, б. „а“ и „б“ от ДР на ЗДДФЛ, когато в годишен аспект е налице нетна счетоводна печалба в размер, равен или превишаващ авансово разпределената сума.

В случаите когато авансово разпределената сума надхвърля сумата на реализираната за годината нетна печалба за разпределение, съществува висока степен на вероятност тази хипотеза да бъде обхваната в понятието „скрито разпределение на печалбата“ по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на ЗКПО и § 1, т. 8 от ДР на ЗДДФЛ по отношение на превишението над сумата на реализираната за годината нетна печалба за разпределение. В тези случаи възниква въпросът – кога е момента на реализиране на хипотезата на „скрито разпределение на печалбата“? Счита се, че това е момента на авансовото разпределение.

Относно данъчното облагане по реда на ЗКПО и ЗДДФЛ следва да се направи анализ относно дължимостта на данъка върху дивидентите, в т.ч. и с характер на скрито разпределение на печалбата – размер и срокове на внасяне, съгласно изискванията на ЗКПО и ЗДДФЛ.

ПОЛЕЗНА ИНФОРМАЦИЯ

ДАНЪЧНА ЗАГУБА И НЕЙНОТО ПРЕНАСЯНЕ

С настоящата тема ще направим опит за разясняване на въпроса за счетоводната и данъчната загуба и по – специално пренасянето на данъчната загуба през годините.

На първо място следва да уточним, че **данъчната и счетоводната печалба на са равни и счетоводната печалба не се пренася**. Трябва да се прави разлика и между понятията „приспадане на загуби“ и „покриване на загуби“. Различен е редът, по който се подхожда спрямо счетоводния и данъчния финансов резултат.

Покриването на загуби е счетоводна операция, чрез която се покрива част или цялата загуба, отразена в счетоводния баланс. Разпределението на счетоводната печалба или покриването на счетоводната загуба се извършва по решение на Общото събрание на кооперативната организация.

Пренасянето (приспадането) на данъчната загуба е извънсчетоводна (данъчна) операция, която се извършва чрез попълването на годишната данъчна декларация с цел формиране на данъчния финансов резултат за облагане с корпоративен данък по ЗКПО.

Данъчната загуба се получава, когато след данъчното преобразуване на счетоводния финансов резултат се формира данъчна загуба и тя се посочва в годишната данъчна декларация по чл. 92 от ЗКПО.

Пренасянето на данъчните загуби в следващите данъчни периоди е регламентирано в глава единадесета „Пренасяне на данъчна загуба“ от ЗКПО.

Право на приспагане на данъчната загуба

Правото на пренасяне на данъчна загуба е регламентирано в чл. 70, ал. 1 от ЗКПО. Упражняването на това право е по избор на кооперативната организация - тя може да се възползва от правото на пренасяне на данъчната загуба или пък да се откаже от него.

Когато кооперативната организация е избрала да пренася данъчната загуба, тя задължително се пренася последователно до изчерпването ѝ през следващите 5 години след формирането ѝ.

Момент на приспагане

Данъчно задълженото лице избира дали да упражни правото да пренесе данъчната загуба, **но моментът на приспадане не е по избор, а е точно определен в изречение първо на чл. 70, ал. 2 от ЗКПО** – „през първата година след реализирането на данъчната загуба, през която лицето е формирало положителен данъчен финансов резултат преди приспадане на данъчната загуба.“ **Ако лицето не пренесе изцяло или частично данъчната загуба в този момент** (т.е първата година с формирана данъчна печалба), **то губи правото на приспадане на данъчната загуба в пълния ѝ размер**.

Ред и поредност на приспагане на данъчните загуби

За нововъзникналите данъчни загуби се прилагат разпоредбите на глава единадесета, като се спазва поредността на възникването им. За всяка от нововъзникналите данъчни загуби 5-годишният срок започва да тече от годината, следваща годината на възникването им.

В случай, че в няколко поредни години е реализирана данъчна загуба, същата е вписвана по съответните редове на Помощната справка за целите на попълване на част V от образец 1010 на ГДД по чл. 92 от ЗКПО и след това реализираме данъчна печалба, то през тази първа година, в която е реализиран положителен данъчен финансов резултат преди приспадане на данъчната загуба задължително се упражнява правото на приспадане на натрупаната загуба.

В случай, че печалбата е в по-малък размер от натрупалата се загуба, то загубата за пренасяне трябва да бъде приспадната от формираната се данъчна печалба до максимално възможния ѝ размер.

Когато обаче данъчната загуба е по-малка от положителния данъчен финансов резултат преди приспадане на данъчната загуба, при определяне на данъчния финансов резултат се приспада пълният ѝ размер. Ако имаме подобен случай и след приспадането на загубата остане данъчна печалба в определен размер, то тя съответно подлежи на облагане с корпоративен данък според Закона за корпоративното подоходно облагане.

В случай, че кооперативната организация се откаже от правото си за пренасяне на данъчна загуба или пропусне да приспадне натрупаната до момента данъчна загуба, то тя губи правото си на приспадане на тази данъчна загуба в бъдещи периоди.

Съгласно чл. 7 от ЗКПО образците на декларации и на други документи по ЗКПО се утвърждават със заповед на министъра на финансите и се обнародват в „Държавен вестник“. В утвърдената форма на ГДД по чл. 92, образец 1010, от няколко години вече не фигурира справка за пренасяне на данъчни загуби. Тази справка е част от помощните справки, попълването на които не е задължително. При необходимост същите следва да се ползват за целите на попълване на годишната данъчна декларация по чл. 92 от ЗКПО, за улеснение при определяне на суми, с които се преобразува счетоводния финансов резултат. Помощните справки, в т. ч. и за пренасяне на данъчни загуби, не се подават заедно с годишната данъчна декларация, но следва да се съхраняват от лицето.

2. Пренасяне на данъчни загуби

№	Година	Данъчна печалба преди пренасяне на данъчната загуба през съответната година		Данъчна загуба през съответната година, подлежаща на пренасяне		Обща сума на данъчните загуби от предходни години, подлежащи на пренасяне		Размер на данъчната загуба, приспадната през съответната година		Корекция на данъчната загуба за пренасяне по реда на чл.76		Остатък от данъчната загуба за пренасяне в следващи години	
		3.1 страната	3.2 чужбина	4.1 страната	4.2 чужбина	5.1 страната	5.2 чужбина	6.1 страната	6.2 чужбина	7.1 страната	7.2 чужбина	8.1 страната	8.2 чужбина
1	2011												
2	2012												
3	2013			5573.35									5573.35
4	2014	483.79				5573.35		483.79					5089.56
5	2015												
6	2016												

ПРЕДСТОЯЩИ ДЕЙСТВИЯ и СРОКОВЕ

Основните данъчни задължения и срокове в периода м. април - м. юни 2024 г. са:

Деклариране и внасяне на авансови вноски за корпоративен данък

На основание чл.84 от ЗКПО данъчно задължено лице, чиито нетни приходи от продажби за годината преди предходната година превишават 300 000 лв., са задължени да правят авансови вноски.

▪ **Не внасят авансови вноски:**

- ✓ Данъчно задължени лица, чиито нетни приходи от продажби през 2022 г. (годината преди предходната година) не превишават 300 000 лв.;
- ✓ Новоучредени данъчно задължени лица за годината на учредяването им и за следващата година, с изключение на новоучредените в резултат на преобразуване по Търговския закон.

▪ **Авансовите вноски за корпоративния данък са месечни и тримесечни като:**

- ✓ месечни авансови вноски дължат кооперативните организации с НПП през 2022 г. превишаващи 3 000 000 лв.;
- ✓ тримесечни авансови вноски дължат стопанските субекти с НПП в границите от 300 000.01 лв. до 3 000 000 лв., вкл.

Авансовите вноски се определят на базата на прогнозната данъчна печалба на данъчно задълженото лице за текущата година.

▪ **Срокове и начин за деклариране:**

От 01 март до 15 април 2024 г. - деклариране съгласно чл. 87а от ЗКПО на вида и размера на авансовите вноски за текущата година.

Декларацията се подава по електронен път чрез електронен подпис

▪ **Срокове за внасяне:**

✓ **Месечните авансови** вноски се внасят в следните срокове:

- до 15.04.2024 г. - дължимите вноски за м. януари, февруари и март 2024 г.;
- до 15-то число на текущия месец - от м. април до м. ноември 2024 г.;
- до 02.12.2024 г. – за м. декември 2024 г.

✓ **Тримесечните авансови вноски** за I-во, II-ро и III-то тримесечие на 2024 г. (за IV-то тримесечие не се прави авансова вноска) се внасят в следните срокове:

- до 15.04.2024 г. – за I-во трим. на 2024 г.
- до 15.07.2024 г. – за II-ро трим. на 2024 г.
- до 02.12.2024 г. – за III-то трим. на 2024 г.

Деклариране на данни за налични парични средства в касите и вземания в срок до 30-ти април 2024 г. :

Регистрираните по ЗДДС лица, декларират с декларацията по чл. 55, ал. 1 от ЗДДФЛ и чл. 201, ал. 1 от ЗКПО данни от текущата си счетоводна отчетност за налични парични средства в касите и вземания от собственици физически лица, от работници, служители, лица, наети по договор за управление и контрол, и подотчетни лица, когато в края на календарното тримесечие общата им сума надхвърля 50 000 лв.

Данъци при източника по ЗКПО и окончателни данъци по ЗДДФЛ, дължими и удържани през I-во трим. на 2024 г.

Кооперативните организации, които са удържали данък при източника през първо тримесечие на 2024 г. декларират и внасят дължимия данък в срок до 30.04.2024 г. (чл.201 ЗКПО).

При кооперативните организации това обикновено са облагаеми доходи, платени на:

- физически лица като наем за ползвано имущество, за предоставена услуга като свободна професия, извънтрудови правоотношения), както и за парични доходи от други източници (лихви, производствени дивиденди и др.).
- физически лица за дивидент или за лихви по заеми към кооперацията (чл.38, ал. 1 и 11 ЗДДФЛ).
- чуждестранни физически лица по чл.37 от ЗДДФЛ (например за възнаграждения за технически услуги, доходи от лихви, авторски и лицензионни възнаграждения и други).

Местни данъци и такси за имоти и превозни средства по ЗМДТ

- До 30.04.2024 г. е срокът, в който дължимият годишен данък върху недвижимото имущество и превозни средства може да се плати с отстъпка от 5%.

При плащане на части, сроковете съответно са:

- до 30.06.2024 г. – за I-вото полугодие-в размер на $\frac{1}{2}$ от данъка за текущата година
- до 31.10.2024 г. – за II-рото полугодие

Сроковете за внасяне на **дължимата такса битови отпадъци** по ЗМДТ, както и евентуална отстъпка, ако е предвидена такава, се определят от общинския съвет по местонахождение на имота. Следователно, кооперативните организации следва чрез администрацията на съответната община да се информират какви са актуалните срокове за внасянето на таксата.

Дирекции:

„Икономическа политика“ и „Финанси и счетоводство“

тел: 02/926 68 43

email: coop_economics@cks.bg

тел: 02/926 64 26